

УДК 330

Шацька З.Я., к.е.н., доцент
Когут А.Л., аспірант
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ЗАСАДАХ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Станом на початок 2024 року збитки вітчизняної промисловості внаслідок війни вже сягнули понад 45 млрд доларів США [1]. З них збитки промисловості та енергетиці, видобувній галузі становлять 44,7 мільярда доларів та 27,2 мільярда доларів відповідно. Тільки за перші два місяці війни економіка України зазнала більше різноманітних втрат, ніж за два роки пандемії COVID-19 [2]. Однак, незважаючи на війну та постійні обстріли вітчизняні підприємці продовжують створювати та масштабувати бізнес. Загалом станом на вересень 2024 року в Україні офіційно працюють 2 052 326 ФОПів, зареєстровано 400 тисяч відкритих нових ФОПів у «Дії» [1].

З метою активізації інноваційного відновлення промисловості України внаслідок війни Національним інститутом стратегічних досліджень проведено аналіз пріоритетів та завдань з упровадження смарт-спеціалізації промисловості, визначених у регіональних стратегіях розвитку до 2027 року, що вимагає розробки нової державної політики за наступними напрямками:

1. Перегляд завдань та механізмів реалізації пріоритетних напрямів смарт-спеціалізації з урахуванням нових глобальних викликів.
2. Інтегрування цілей та принципів смарт-спеціалізації до інших інструментів державної економічної політики.
3. Створення ефективної системи оцінки та запобігання ризикам, пов'язаним з реалізацією підходу смарт-спеціалізації у регіонах України.
4. Забезпечення узгодженості дій регіонів України у розробленні та імплементації політики смарт-спеціалізації [3; 4].

До ключових напрямів активізації інноваційного відновлення промисловості України на засадах смарт-спеціалізації в умовах післявоєнного відновлення можна віднести:

1. Визначення пріоритетних напрямів смарт-спеціалізації промисловості шляхом:

- проведення аналізу для визначення пріоритетних галузей, в яких Україна має конкурентні переваги та потенціал для інноваційного розвитку;
- залучення до цього процесу широкого кола зацікавлених сторін, включаючи представників влади, наукових установ, бізнесу та громадськості.

2. Розвиток інноваційних промислових кластерів.

- створення інноваційних кластерів у пріоритетних галузях, що сприятиме концентрації ресурсів, співпраці та обміну знаннями між учасниками;
- забезпечення сприятливих умов для функціонування інноваційних кластерів, включаючи надання податкових пільг, фінансування та інфраструктурну підтримку;
- сприяння розвитку кластерних ініціатив та проєктів, спрямованих на комерціалізацію інновацій та створення нових продуктів та послуг.

3. Стимулювання інноваційної активності підприємств для післявоєнного відновлення шляхом:

- надання фінансової підтримки підприємствам, які впроваджують інновації, через гранти, субсидії, пільгові кредити та інші інструменти;
- створення сприятливого регуляторного середовища для інноваційної діяльності, яке мінімізує адміністративні бар'єри та стимулює інвестиції;
- розвиток програм з підтримки інноваційної діяльності підприємств.

4. Розвиток людського капіталу.

- підготовка кваліфікованих кадрів для пріоритетних галузей економіки, що відповідають потребам післявоєнного відновлення та інноваційного розвитку;
- забезпечення доступності безперервного навчання для оновлення знань та навичок фахівців;

– сприяння розвитку культури інновацій та підприємництва серед молоді.

5. Розширення міжнародного співробітництва в рамках:

– активної участі у міжнародних програмах та проєктах, спрямованих на стимулювання інновацій та обміну знаннями;

– сприяння співпраці з провідними світовими науковими центрами та закладами в пріоритетних галузях;

– залучення іноземних інвестицій в інноваційні проєкти в Україні.

6. Удосконалення системи управління інноваційною діяльністю:

– створення ефективної системи управління інноваційною діяльністю на національному, регіональному та локальному рівнях;

– забезпечення координації дій різних органів влади та зацікавлених сторін у сфері інноваційної політики;

– створення системи моніторингу та оцінки результативності активізації інноваційної діяльності.

Впровадження зазначених напрямів активізації інноваційного відновлення промисловості на засадах смарт-спеціалізації дозволить Україні відбудувати економіку, створити нові робочі місця та покращити добробут громадян.

Література

1. Бондар В. Збитки вітчизняної промисловості від війни вже сягнули понад 45 млрд доларів США. 2023. URL: <http://www.golos.com.ua/article/373713>

2. Шацька З. Я. Розвиток підприємницьких структур агропромислової сфери в умовах військового екоциду. *Ефективна економіка*. 2023. №7. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1872/1889>

3. Шевченко А. В. Інструменти активізації інноваційного розвитку промисловості на засадах смарт-спеціалізації. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-12/smart-spetsializatsiya.pdf>

4. Чернявська О.В. (2002). Вдосконалення системи фінансового вирівнювання як чинник інвестиційного та інноваційного розвитку регіонів. Динаміка наукових досліджень, матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, Т. 20. Економіка, С. 16-17.